

Izcils – smieklīgs, asprātīgs un trakoti ievelkošs – romāns, ko sarakstījusi) Depānta – drosmīga, jautra, pārlicinoša un ģeniāla rakstniece.

Viktorija Hislopa

Grāmata, kas atspoguļo Depāntas meistarību, inteligents, bezbailīgs un dzēlīgi ass romāns! Dusmas, kas slēpjas “Miļā mērgļa” centrā, ir attaisnojamas, tās ir mērķtiecīgas, un tās radījis vērtīgs redzējums.

New European

Tieši šis Depāntu un viņas varoņus padara tik pievilcīgus – tie visi rikojas tā, it kā viņiem nebūtu, ko zaudēt, lai gan ir pilnīgi skaidrs, ka ir gan... Arī 55 gadu vecumā Depānta vēl aizvien metas cīņā ar patriarhātu, un viņas rakstāmspalva joprojām ir asa un trāpīga. “Miļlais mērglis” ir nosvērtāks, pielaidīgāks un vienlaikus arī emocionāli piesātināts romāns.

Financial Times

Romānā “Miļlais mērglis” ir sajūtams Depāntai raksturīgais spars. Viņas enerģija piesaista, liekot rūpīgi sekot līdz Oskara, Rebekas un Zoē dzīves likločiem cauri dažāda dziļuma un intensitātes neveiksmju, ciešanu un vietumis cerību viļņiem...

Telegraph

Tas ir paradokss un, iespējams, arī Depāntas spēks, ka viņas literārie teksti vienlaikus tiek vērtēti kā radikāli un konvencionāli, nesaskaņas radoši, izaicinoši un pieņemami, dusmīgi un labdarīgi.

L'Obs

DESPENTES

Cher

connard

DEPĀNTA

Mīlais , mērglis

No franču valodas tulkojusi
Agnese Kasparova

821.133.1-31
De 600

Virginie Despentès

CHER CONNARD

Copyright © Virginie Despentès et les Editions Grasset & Fasquelle, 2022.

Cover Design © Couramiaud/Laurent Lufroy

Virdžīnija Depānta

MĪĻAIS MĒRGLIS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Una Orinska*

Redaktore *Margita Krasnā*

Korektores *Evija Stikute, Andžela Berķe*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,

K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.

Red. nr. T-827.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Agnese Kasparova, 2025

© Literārā apdare, izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2025

ISBN 978-9934-32-613-4

OSKARS

Katastrofas hronika

Satiku Rebeku Latē Parīzē. No atmiņas iznira neparastie personāži, ko viņa tēlojusi, bīstamā, indīgā, kā arī viegli ievainojamā, aizkustinošā un varonīgā sieviete – cik reižu esmu viņā iemīlējies, cik fotogrāfiju cik dzīvokļos spraudis virs gultas, tās lika man sapņot. Traģiska metafora par laikmetu, kas saiet sviestā, – brīnišķā sieviete, kura tik daudziem pusaudžiem ierādīja sievietes kārdinošo valdzinājumu tā apogejā, šodien pārvērtusies par īstu krupi. Ne tikai veca. Tukla, nevižīga, pretīgu ādu, netīrs, skaļš sievišķis. Katastrofa. Man stāstīja, ka viņa esot kļuvusi par jauno feministu mūzu. Salašņu internacionāle atkal uzstājas. Pārsteiguma līmenis: nulle. Esmu autā, sēžu savā sofā un klausos atkārtojumā *Biggie* dziesmu “*Hypnotize*”.

REBEKA

Mīļais mērgli!

Es izlasīju to, ko tu publicēji savā Insta kontā. Tu esi kā balodis, kas, lidojot garām, uzdirsis man uz pleca. Tas ir netīri

un ļoti nepatīkami. Uī, uī, uī, esmu nožēlojama niecība, kas nevienu neinteresē, un es vaukšķu kā čivava, jo sapņoju par to, lai mani pamanītu. Slava sociālajiem tikliem: tu piedzīvoji savas popularitātes piecpadsmit minūtes. Tam pierādījums – es tev rakstu. Tādi veči kā tu vairojas, bet tagad iztēlojies, ka pēctecība apstājas. Cilvēki, es esmu pamanījusi: jo stulbāki un biedējoši nederīgāki jūs esat, jo biežāk uzskatāt par pienākumu turpināt dzimtu. Tādēļ es ceru ka tavi bērni nosprāgs smagā auto sašķaidīti un tu redzēsi viņu agoniju un nespēsi neko līdzēt un viņu acis izsprāgs no orbītām un viņu sāpju kļiedzieni vajās tevi katru vakaru. Tas ir viss labais, ko es tev novēlu. Un liec *Biggie* mierā, āksts.

OSKARS

Tas bija skarbi. Bet es uzprasījos. Man ir tikai viens attaisnojums – es nedomāju, ka jūs mani lasīsiet. Bet varbūt es uz to cerēju, tikai tā īsti neticēju. Man žēl. Es izdzēsu rakstu un komentārus.

Un tomēr tas bija skarbi. Sākumā tas mani šokēja. Tad, man jāatzīst, es diezgan ilgi smējos.

Es gribētu paskaidrot. Es sēdēju netālu no jūsu galdiņa, terasē Bretaņas ielā, es neuzdrošinājos jūs uzrunāt, tikai cieši uzlūkoju. Es droši vien jutos pazemots, apzinoties, ka mana seja neko jums neatgādina, kā arī apjaušot savu kautribu. Citādi es nemūžam nebūtu par jums rakstījis kaut ko tik pretīgu.

Tas, ko viņdien gribēju jums pateikt, – nezinu, vai atsaukšu jums kaut ko atmiņā – ir tas, ka esmu Korinas jaunākais brālis, jūs bijāt draudzenes 80. gados. Žajaks ir pseidonīms. Mēs bijām

Žokāru ģimene. Mēs dzīvojām pie Morisa Baresa skvēra. Es atceros, jūs bijāt no Kalī, jūsu mājas nosaukums bija *Danube*. Jūs bieži pie mums ciemojāties. Es biju mazais brālis, es jūs spiegoju no attāluma, jūs reti ar mani runājāt. Bet es atkal redzu jūs pie manas auto sacīkšu trases, un vienīgais jūsu mērķis bija iemācīt man, kā visu salaist dēlī.

Jums bija zaļš sacīkšu divritenis, zēnu divritenis. Jūs zagāt diskus veselīem maisiem *Hall du Livre* veikalos, kādu dienu jūs man uzdāvinājāt Deivida Bovija "*Station to Station*", jo jums tie bija divi. Pateicoties jums, deviņu gadu vecumā es klausījos Deividu Boviju. Esmu saglabājis šo disku.

Esmu kļuvis par romānu autoru. Nesasniedzu jūsu slavas augstumus, bet man ir gājis gana labi, un man jau sen ir jūsu e-pasta adrese. Es biju to sadabūjis, jo gribēju sarakstīt jums lugu, monologu. Man nebija drosmes ar jums sazināties.

Ar sveicieniem!

REBEKA

Puikiņ, paturi savu atvainošanos, paturi savu monologu, paturi visu: tevī nav nekā, kas mani interesētu. Ja tas var tevī nomierināt, vēl vairāk es dusmojos uz to, kurš man atsūtīja saiti uz tavu izlēcienu, it kā mani vajadzētu informēt par katru apvainojumu, kas man adresēts. Man nospļauties par tavu viduvējo dzīvi. Man nospļauties par taviem darbiem. Man nospļauties par visu, kas uz tevi attiecas, izņemot tavu māsu.

Protams, es atceros Korinu. Gadiem neesmu par viņu domājusī, bet, tiklīdz izlasīju viņas vārdu, viss atausa atmiņā, it kā es atvērtu atvilktni. Mēs spēlējam kārtis uz ragaviņām, kas bija

noliktas viņas istabā zemā galdiņa vietā. Mēs atvērām slēģus un smēķējām cigaretes, kuras es zagu no mātes. Jūsu ģimenei bija mikroviļņu krānsns agrāk nekā citiem, mēs kausējām sieru un smērējām to uz sausiņiem. Tāpat atceros, ka reiz es viņu apciemoju Vogēzos, kur viņa strādāja par instruktori kaut kādā mājiņā ar zirgiem. Viņa pirmo reizi ieveda mani bārā, mēs spēlējām biljarda automātu, cenšoties izturēties nepiespiesti, it kā būtu to darījušas visu mūžu. Korinai bija motocikls – ņemot vērā mūsu toreizējo vecumu, tas noteikti bija uzlabots mopēds. Viņa smēķēja sarkanās *Dunhill* un dzēra citronūdeni. Reizēm viņa runāja par Austrumvāciju un Tečeres politiku, par lietām, kuras manu paziņu lokā nevienu nesatrauca.

Es ciest nevarēju Nansī, es reti par to iedomājos un neizjūtu nekādu bērības nostalgiju – biju pārsteigta, ka atmiņā iznirst fragmenti no šīs jaunības un ka tas ir kaut kas patīkams.

Pasaki savai mātai, ka ierakstīju viņas vārdu internetā, bet neko neatradu. Viņa droši vien ir precējusies un mainījusi uzvārdu. Bučas viņai no manis. Bet, kas attiecas uz tevi... kaut tu nosprāgtu.

OSKARS

Korina tā arī nav izveidojusi kontu sociālajos tīklos. Viņa neaizraujas ar tehnoloģijām, un viņa ir sociopāte. Es atceros, kā tu nāci uz mūsu mājām. Vēlāk tu kļuvi par kinozvaigzni, un es nevarēju apjēgt, ka viens un tas pats cilvēks mēdza sēdēt mūsu virtuvē un tad piedzīvoja savu triumfa mirkli “Oskara” balvu ceremonijā. Tolaik slava nebija kaut kas visiem pieejams, to iemantoja tikai daži. Man šķita neaptverami, ka tas var notikt

ar kādu, kas nācis no mūsu rajona. Nezinu, vai es būtu uzdrošinājies meklēt izdevēju savam pirmajam romānam, ja nebūtu pazinis tevi. Tu biji pierādījums tam, par ko manai ģimenei nebija taisnība: man bija tiesības uz sapni. Es tiešām jutos kā muļķis, jo uzrakstīju par tevi tās riebeklības. Tev ir taisnība, tas bija neizsakāmi nožēlojams veids, kā pievērst sev uzmanību.

Jūs negājāt vienā skolā, tu un mana māsa, un es nezinu, kā jūs kļūvāt par draudzenēm. Kad mācījāties pamatskolā, jūsu miļākā nodarbe bija celt no lielām kartona kastēm daudzstāvenes lellēm. Tas bija vesels pasākums, un mana māte, kurai nepiemita nekāda iztēle, ļāva jums darboties, nesūdzoties, ka jūs taisāt bardaku Korinas istabā. Kādā trešdienā tu atnesi ledusskapja iepakojumu, kurā jūs sarindojāt kurpju kastes, lai izbūvētu dzīvokļus. Bārbijām griesti bija par zemu, tādēļ jūs izvilkāt no viesistabas plaukta manas mātes leļļu kolekciju. Kad viņa ieraudzīja, ka viņas bretoņu, seviljiešu un elzasiešu lelles pārvākušās uz jūsu daudzstāveni, es gaidīju pamatīgu dusmu lēkmi. Šis mirklis ir iekalts manā atmiņā, jo māte nespēja notēlot dusmas. Apslēpts prieks guva virsroku pār principiem. Viņa teica, ka “jūs pārspilējat”, bet, pirms pavēlēja atlikt lelles atpakaļ plastmasas kastēs un sakārtot istabu, viņa notupās pie instalācijas, grozot galvu, – “ak Dievs, tas nav iespējams”. Viņa kurnēja tikai skata pēc, un tas bija acīm redzami. Mēs, bērni, reti likām mātei smieties. Tu pieveici viņas slikto noskaņojumu. Vēlāk, kad vien mamma ieraudzīja tevi mazajā ekrānā, viņa atkārtoja “tā reize, kad viņas abas ar Koko izvilka no bufetes visas manas vecās lelles, lai tās apdzīvotu viņu uzcelto kartona torni... viņa jau tad bija ļoti neparasta, tā mazā. Cik skaista viņa jau toreiz bija”.

Man pat vēl nebija tas vecums, lai spēlētu *Mille Bornes* kāršu spēli, kad jau zināju, ka tu esi skaista, bet pilnībā es to apjēdzu

kādas vasaras beigās, dažas dienas pirms mācību gada sākuma, kad tu atnāci mājās un uzreiz pajautāji: “Uzvārām kafiju?” Kopš tās dienas lelles bija noliktas malā. Tu biji izaugusi. Un tu biji neatpazīstama.

REBEKA

Cālīt, tu, bez šaubām, nojaut, ka neesi pirmais, kurš man pavēsta, ka esmu karsta, vai ievēro, ka esmu populāra...

Bet, man jāatzīst, tu esi pirmais, kuram pietiek nekaunības mani apdirst un tad turpināt, it kā nekas nebūtu noticis, ar pan-tiņu “mēs nākam no viena rajona, mums ir kopīgas atmiņas”.

Ja esam nonākuši tiktāl, tava muļķība raisa cieņu. Bet tas neko nemaina: man nav nekādas daļas gar tavu purnu. Sirsnīgi sveiciens tavai mātai, kura bija superīga draudzene.

OSKARS

Nezinu, vai tu saprati, ka manai mātai patīk meitenes. Toreiz viņa par to nerunāja. Es labi redzēju, ka viņa ir skarbāka, druknāka nekā viņas draudzenes, un jutos neērti, ka viņa nemaz necenšas kaut ko mainīt, taču neizdarīju nekādus īpašus secinājumus. Daudzus gadus vēlāk mani vecāki augstā aizbrauca uz Spāniju, tāpēc devos pie viņiem, lai pieskatītu kaķi. Bija īsta tveice, un Korina, kura tolaik jau dzīvoja Parīzē, man pievienojās, jo gribēja pavaļoties nelielajā dārzā. Viņa izklāja divieli persika koka ēnā un pavadīja tur visu pēcpusdienu, lasot

grāmatu vai klausoties kompaktdiskus. Reizēm mēs paņēmām mašīnu, lai aizbrauktu uz baseinu. Mēs nekad nebijām kopā baudījuši brīvdienu divvientulību. Mēs likām viens otru mierā, katrs pavadīja laiku, kā vēlējās, tad kādu dienu viņa garāžā kartona kastē atrada VHS kasetes ar triloģiju “Trakais Makss”, mēs iekārtojāmies viesistabā, aizvērām slēgus, skatījāmies Melu Gibsonu un dzērām vēsu alu. Starp divām filmām, kad bijām jau mazliet iereibuši, es Korinai pastāstīju par meiteni, ar kuru tikos un kuru man nebija drosmes pamest, lai gan viņa bija man apnikusi. Korina mani uzklausīja, necenšoties ielīst dvēselē, kā bija radusi darīt. Es teicu, ka piespiežu sevi viņai zvanīt, jo zinu, ka pretējā gadījumā viņa sarīkos brēku, bet īstenībā priecājos, ka viņa strādā, jo kopā ar viņu es smoku un garlaikojos, tas ir diezgan nožēlojami. Nespēju saprast, no kā es baidījos, lai pateiktu, ka viss ir beidzies. Mēs nedzīvojām kopā. Patiesībā es baidījos, ka, pametot viņu, nolemšu sevi celibātam, tāpēc domāju: varbūt ir labāk, ja ir draudzene, kas krīt uz nerviem, nekā palikt vienam uz mūžu. Bet es neuzdrošinājos izteikt to skaļi, tādēļ pajautāju mātai, kā viņai iet ar puisiem. Viņai nebija neviena draudziņa. Tas mani neizbrīnīja. Korina nebija īpaši skaista, un ar viņu nebija viegli sadzīvot. Man bija no viņas bail, un es domāju, ka viņa uzdzen bailes arī citiem puisiem.

Viņa atbildēja nevilcinoties: man ir dēkas ar meitenēm. Tā viņa “izgāja no skapja”. Viņa dzīvoja Parīzē trīs gadus. Mana māsa ir homoseksuāla, es nodomāju, bet tas neatbilda realitātei. Lezbe manā vārdu krājumā pat nebija apvainojums. Man bija vesela rinda nievājošu vārdu, ar kuriem apzīmēt māsu, bet vārds “lezbe” nenāca prātā. Nekad nebiju sev jautājis, vai šīs sievietes vispār eksistē, es nevienu nepazinu. Korina mani pabrīdināja – ja es ar kādu par to runāšu, viņa sašķaidīs man galvu, es teicu, ka nekad neesmu nevienu nosūdzējis, un viņa

atzina: tu tiešām vienmēr esi pratis turēt savu lielo muti, es tev to iemācīju. Tas viņu uzjautrināja. Mani nemaz. Kad biju maziņš, dabūju pļaukas ikreiz, kad māšai tuvojos, un man vairāk būtu gribējis dzirdēt patiesu nožēlu, nevis šī fakta pieminēšanu apmierinātā tonī.

Mēs sākām skatīties trešo “Trakā Maksa” filmu, un es jutos neērti. Man šķita neprāts, ka esam nolemti tādai nežēlastībai. Būt resnai, nepievilcīgai sievietei bija viens, būt lezbei – kaut kas pavisam cits. Es jutu Korinai līdzī, iedomājoties viņas dzīvi Parīzē, cilvēkus, kas apmētā viņu ar akmeņiem ielās, sievietes, kuras smejas viņai sejā un sauc pretīgos vārdos, darba devējus, kas riebumā viņu atlaiž. Pēc dažām dienām Korina iekāpa vilcienā, lai atgrieztos Parīzē, mēs par to vairs nerunājām.

Es domāju, ka tas būs mūsu kaunpilnais noslēpums, kuru glabāsim visu mūžu. Bet pusotru gadu vēlāk Ziemassvētkos visa ģimene sanāca kopā Vogēzos, mēs bijām pārāk daudz ēduši un pārāk daudz dzēruši, un abi izgājām pastaigāties mežā. Es atceros Korinu oranžos cimdos, kurus viņa aizņēmas no tantes, aukstumā piesarkušu degunu smaidīgu stāvam starp priedēm, apmierinātu par savu muļķību, neizsakāmā nicinājumā runājam par “hetero laukēm”. Šodien šis apzīmējums ir kļuvis nodrāzts, bet tad es to dzirdēju pirmo reizi. Korinas atzīšanās, lepna un zaglīga, bija pagātnē. Tagad viņa bija vīriete, “politisks temats”. Es biju noslēpis dūnu jakā šampanieša pudeli; skatījos, kā viņa dzer no kakliņa, un viņas līksme mani pārsteidza. Korinai būtu vajadzējis krist ceļos starp priedēm un izlūgties dieviem atgriešanās normālā dzīvē, lai viņai būtu bērni ar godīgu vīrieti, kredīts mašīnas iegādei, laulības, ko ģimene cienītu. Es arī iedzēru, un tas deva man drosmi riskēt un uzdot jautājumu: “Vai tas nav vienkārši tāds posms tavā dzīvē, tas ar meitenēm?” Viņa

iebāza rokas dziļi kabatās. “Es ceru, ka ne. Kā hetero esmu nekāda, bet lesbiešu tirgū esmu līdzvērtīga Šāronai Stounai.” Viņas atbilde mani sapurināja. Kopš bērnības mēs abi pievilcīguma ziņā bijām lūzeri. Todien man bija sajūta, ka māsa atlaiž manu roku un pamet mani tumsā vienu, bet pati dodas klejot pa saules pielietu pludmali. Viņa kaut ko bija atradusi, es – neko.

Ejot mājās, mēs apmaldījāmies, Korina nevarēja vien beigt priecāties, ka ir lesbiete. Kaut kas no viņas teiktā iespiedās man apziņā: es arī īpaši negribēju līdzināties mūsu ģimenes locekļiem. Tolaik sapņoju kļūt par žurnālistu, tomēr nemūžam nebūtu par to atzinies pie ģimenes galda. Es iztēlojos mājinieku reakciju, skaļos smieklus, skatienus griestos un “viņam vienmēr vajag uzlēkt augstāk par savu pakaļu”, “tu tiešām domā, ka tevi tur kāds gaida?”, kā arī nebeidzamās runas par vidusšķiru, kas nolemta mēnešalgai, darbam, kuru darām naudas dēļ, bet nekad sava aicinājuma vadīti. Mācēt palikt savā vietā bija svarīgāk par visu. Atgriežoties mājās, man bija sajūta, ka māsas vēlme atteikties no ģimenes un citu sieviešu izvēlētā ceļa bija saistīta ar to pašu vēlmi pēc emancipācijas.

Vēlāk es apjautu, kādu ceļu viņa bija mērojusi. Pusaudzes vecumā viņai bija dažas draudzenītes, kuras slepus piedzīvoja ar viņu romāniņus, bet, kad radās izdevība, tikās ar puisiem. Korina noturējās virs ūdens, ielidusi savā stūrī, klusībā izciešot milas mokas, un es zinu, kādas ir meitenes, viņas nejūt nekādu žēlastību pret sakauto. Bet lesbietes tolaik bija trakākas par sakautajām – viņām nebija vietas. Konvencionālas sievišķības ringā viņām pat nebija ļauts uzvilkt cimdus.

Tiklīdz Korina ieguva bakalaura grādu, viņa devās uz Parīzi un iestājās universitātē. Viņa iztika no haltūrām, bet ātri atrada pilnas slodzes darbu kādā sporta zālē un mācības pameta.